

Durée : 6 heures

Analysez et commentez, **en grec moderne**, les documents suivants :

Document n° 1

Χριστόδουλος από άμβωνος: Να κρατήσουμε ψηλά το λάβαρο της αντίστασης

Η Εκκλησία εμμένει στις θέσεις για το θέμα των ταυτοτήτων, ήταν το μήνυμα που έστειλε χθες ο Αρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος μιλώντας στον ναό της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος στο Μοσχάτο. Ο κ. Χριστόδουλος τόνισε ότι σήμερα η Εκκλησία βρίσκεται μπροστά στο δίλημμα: «*Η πρέπει να υποταχθούμε ως Εκκλησία εις το θέλημα των κρατούντων ή αλλιώς πρέπει σηκώνοντας το λάβαρο της αντίστασης και του Λόγου του Θεού να άρωμεν ταυτοχρόνως και τον σταυρό της δοκιμασίας, μιας δοκιμασίας που μας κοστίζει, καθώς επιδιώκουν τον εξανδραποδισμό, αν όχι και τον αφανισμό μας*». Και την απάντηση την έδωσε αμέσως: «*Μεταξύ του Λόγου του Θεού και του λόγου του ανθρώπου κατισχύει ο Λόγος του Θεού*».

Ο κ. Χριστόδουλος απευθυνόμενος προς τον πρωτοπρεσβύτερο που χειροτόνησε χθες είπε: «*Κράτα ψηλά τα λάβαρα της Ορθοδοξίας και της πίστης. Μόνο έτσι θα ευαρεστήσεις τον Θεό και θα γίνεις αποκούμπι των ανθρώπων*».

Στη συνέχεια ρώτησε τον πρωτοπρεσβύτερο: «*Είσαι διατεθειμένος να περιθωριοποιηθείς; Θα γίνεις αντικείμενο κλεύσης, ειρωνείας από τους ισχυρούς της Γης, οι οποίοι έχουν όλα τα μέσα στη διάθεσή τους για να σε ειρωνεύονται και να σε κακολογούν*».

Ακόμη ο κ. Χριστόδουλος, φέρνοντας ως παράδειγμα επιστολή μαθήτριας Λυκείου σε καθημερινή εφημερίδα, η οποία ζήτησε «*να μην αφαιρεθούν τα πρότυπα της πίστης*», παρότρυνε τους πιστούς λέγοντας: «*Μην της διαψεύσετε τις ελπίδες, γιατί ο λαός θα απογοητευθεί*».

Κατά τη διάρκεια του καθιερωμένου τελετουργικού της ευλογίας των σταφυλιών, που συνδέεται με τη χθεσινή εορτή της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, ο Αρχιεπίσκοπος δήλωσε ότι «*κάποτε οι άνθρωποι έκαναν τον σταυρό τους και έλεγαν: "Έλα Χριστέ και Παναγιά να φάμε μαζί"*. Τώρα οι εκσυγχρονιστές μάς λένε ότι αυτά είναι περασμένα μεγαλεία και παραμύθια της Χαλμάς. Να δείτε όμως που θα ξαναγυρίσουμε σιγά σιγά εκεί».

Πάντως από την πλευρά της η κυβέρνηση απέφυγε να σχολιάσει όσα είπε ο Αρχιεπίσκοπος.

Στο θέμα των ταυτοτήτων αναφέρθηκε και ο πνευματικός αδελφός του Αρχιεπισκόπου στη μοναστική αδελφότητα «Χρυσοπηγή» Μητροπολίτης Καλαβρύτων κ. **Αμβρόσιος**. Σε συνέντευξή του στην εφημερίδα «Ελεύθερος Τύπος της Κυριακής», ο κ. Αμβρόσιος προέβλεψε ότι ο Σεπτέμβριος θα είναι θερμός και ότι οι σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας θα κλυδωνισθούν, επειδή η κυβέρνηση «*προτίθεται να προβεί σε μείωση του ρόλου της Εκκλησίας στη ζωή του έθνους*».

Ο μητροπολίτης όμως επιτέθη και κατά του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, λέγοντας ότι «*η στάση του θυμίζει συμπεριφορά μητριάς και όχι μητέρας*».

Η «ανακωχή» ήταν τελικά προσωρινή...

Η Εκκλησία θεωρεί πλέον ότι η κυβέρνηση
την ωθεί με τη στάση της σε σύγκρουση

Η «ανακωχή» του Δεκαπενταύγουστου και οι αρχιερατικές ευχές-προτροπές για προσέγγιση και συνέργασία μεταξύ Εκκλησίας και Κυβερνήσεως, κράτησαν μόνον λίγα 24ωρα. Η αναγγελία ότι το υπουργείο Παιδείας μελετά να θέσει εκτός εξετάσεων πανελλαδικών στη Β' και Γ' Λυκείου το μάθημα των Θρησκευτικών «πυροδότησε» και πάλι την ατμόσφαιρα, δημιουργώντας νέο αδιέξοδο στις σχέσεις μεταξύ των δύο «στρατοπέδων».

Από πλευράς εκκλησιαστικής, Μητροπολίτες χαρακτήρισαν «φιλή της ζωής» προς τον Αρχιεπίσκοπο το θέμα που ανέκυψε. Όπως έλεγαν, «η ενέργεια της κυβερνήσεως να περιορίσει τη δυναμική του μαθήματος των Θρησκευτικών μέσα στο εκπαιδευτικό μας σύστημα, όχι μόνο βγάζει τον κ. Χριστόδουλο από τις δυσκολίες στις οποίες είχε περιέλθει, αφού είχε αρχίσει η εσωτερική αμφισβήτηση για τους χειρισμούς του επάνω στο ζήτημα των ταυτοτήτων, αλλά τον εμφανίζει τώρα και ως δικαιωμένο, γιατί επαληθεύονται οι καταγγελίες του πως η κυβέρνηση δεν πρόκειται να σταματήσει στο θέμα της αναγραφής του θρησκευματος στις ταυτότητες, αλλά απλώς, άρχισε από αυτό την προσπάθεια συρρικνώσεως του ρόλου της Εκκλησίας και της θρησκείας μέσα στην ελλαδική κοινωνία.

Γιατί έσπευσε

Αρχιερείς, με τους οποίους επικοινωνήσε η «Κ» και οι οποίοι ανοιχτά ή «καμπλοφώνως» είχαν διατυπώσει την αντίθεσή τους με τις ενέργειες του Αρχιεπισκόπου για την υπόθεση των ταυτοτήτων και την κόντρα του με την κυβέρνηση, εξέφρασαν την απορία, «γιατί έσπευσε το αρμόδιο υπουργείο να ανακινήσει θέμα μαθήματος των Θρησκευτικών, ενώ γνώριζε ότι μια τέτοια πρωτοβουλία -ακόμη και εάν βρίσκεται προς τη σωστή κατεύθυνση και εξυπηρετεί τους μαθητές θα ερμηνευόταν αυτή την ώρα από τον κ. Χριστόδουλο και το σύνολο σχεδόν των Ιεραρχών σαν μια νέα πρόκληση κατά της Εκκλησίας, με στόχο τον θρησκευτικό αποχρωματισμό των Ελληνοπαιδών».

Οι ίδιοι, δε, μητροπολίτες συμπλήρωναν: «Τώρα είμαστε αναγκασμένοι όλοι να αποδεχθούμε την άποψη-θέση του Αρχιεπισκόπου ότι υπάρχει σχέδιο εν εξελίξει εις βάρος της Εκκλησίας και να σταθούμε-συνοδοιοπορήσουμε μαζί του». Και κατέληξαν σχεδόν με μια φωνή: «Ήταν τουλάχιστον σφάλμα, ο χρόνος για να τεθεί ένα τέτοιο ζήτημα, και μάλιστα αιφνιδιαστικά και πάλι, χωρίς να ζητηθεί έστω και απλώς η γνώμη της Εκκλησίας. Θα έπρεπε, και τυπικά ακόμη, να μετέχει ένας εκπρόσωπος της σε αυτές τις επιτροπές που εισηγούνται θέ-

ματα τα οποία έχουν σχέση με την Εκκλησία και τις θρησκείες, γενικώς. Είναι πολύ δύσκολο, τώρα να πειστούν οι περισσότεροι Ιεράρχες ότι και πάλι δεν υπήρχε πρόθεση και πως και η ενέργεια αυτή δεν έχει σχέση με τις γενικότερες

διαθέσεις της κυβερνήσεως απέναντι στην Εκκλησία».

Ενισχύοντας ακόμη τις πιο πάνω απόψεις συλλειτουργών του, ο μητροπολίτης μας είπε: «Η πράξη αυτή του κ. Σημίτη ενισχύει καθαρά τη θέση του Αρχιεπισκόπου και οδηγεί σε νέο αδιέξοδο. Πού το πάει η κυβέρνηση, να μας το πει καθαρά να το γνωρίζουμε, λαός και Εκκλησία». Σύμφωνα με πηγές που γνωρίζουν καλά το περιβάλλον του κ. Χριστόδουλου, ο Αρχιεπίσκοπος -και φάνηκε αυτό από την ήπια επιστολή

διαμαρτυρίας που έστειλε προς τον υπουργό Παιδείας κ. Πέτρο Ευθυμίου- δεν πρόκειται αυτή τη φορά να ανεβάσει φραστικά τους τόνους. Απλώς, θα ακολουθήσει μαζί με τους πιο κοντινούς του συνεργάτες-μητροπολίτες, άλλη τακτική, στην οποία θα κυριαρχεί η ενημέρωση των πιστών, με άλλο

όμως ύφος και λέξεις από αυτά που χρησιμοποιήθηκαν μέχρι τώρα και δημιούργησαν το αδιέξοδο.

Ο κ. Χριστόδουλος και οι συν αυτό θεωρούν πως η υπόθεση με το μάθημα των Θρησκευτικών, όχι μόνον τους δικαιώνει, αλλά τους δίνει και την ευκαιρία για ένα επιτυχημένο «δημοψήφισμα» και μάλιστα «ευρέος φάσματος» που θα φέρει την κυβέρνηση σε δύσκολη θέση, γιατί δεν θα ερωτά τον πολιτη να εκφραστεί εάν επιθυμεί ή όχι

δημοψήφισμα μόνον για το θέμα της αναγραφής του θρησκευόμενου στις ταυτότητες, αλλά θα του ζητεί να πάρει γενικότερη θέση απέναντι στον δημοκρατικό θεσμό των δημοψηφισμάτων, όταν προκύπτουν σοβαρά ζητήματα για τα οποία πρέπει να εκφράζεται απευθείας ο λαός.

Αρχικά, οι πλείστοι των αρχιερέων προβληματίστηκαν για το γενικό αυτό ερώτημα. Όμως όταν προέκυψε και το θέμα του μαθήματος των θρησκευτικών, επειθήσαν πως καλύτερα θα ήταν τελικά, με πρωτοβουλία της Εκκλησίας, να αρχίσει η προσπάθεια για ενεργοποίηση αυτού του θεσμού, τον οποίο προβλέπει και το Σύνταγμα, αλλά μέχρι τώρα, επιμελώς έχει παραμείνει ανενεργός από όλες τις κυβερνήσεις που «δεν θέλησαν να έχουν το λαό στα πόδια τους».

Οι ίδιοι εκκλησιαστικοί κύκλοι πιστεύουν ότι τώρα, πλέον, το «δημοψήφισμα» –δηλαδή η συγκέντρωση υπογραφών– θα έχει μεγάλη επιτυχία και αυτό θα οφείλεται στις ενέργειες αποκλειστικά της κυβερνήσεως, η οποία «θα βρεθεί σύντομα σε δύσκολη θέση». Όπως μας είπε αρχιερέας: «Οι αρχικοί μας φόβοι ότι δεν θα έχουμε το αναμενόμενο αποτέλεσμα από τη συγκέντρωση υπογραφών, απομακρύνθηκαν. Και αυτό το δεχόμαστε ως μήνυμα από τις λαϊκές αντιδράσεις».

Τι λέει το υπουργείο

Από την πλευρά του, το υπουργείο Παιδείας δεν θεωρεί πως το θέμα της αποφάσεως να συμπεριλαμβάνεται ή όχι το μάθημα των θρησκευτικών στις πανελλαδικές εξετάσεις της Β΄ και Γ΄ Λυκείου δεν αφορά την Εκκλησία ούτε φυσικά έχει καμιά σχέση με τις διαθέσεις του υπουργείου απέναντι της.

Είναι ένα πρόβλημα –όπως μας είπαν παράγοντες του εκπαιδευτικού μας χώρου– που έχει αφετηρία σκέψης την «αποσυμπύεση» των μαθητών, με βάση τη σκοπιμότητα την οποία εξυπηρετεί κάθε μάθημα, όπως και αυτό των θρησκευτικών.

«Σκεφθείτε τα παιδιά» μας είπαν και συμπλήρωσαν: «Τρέχουν από φροντιστήριο σε φροντιστήριο, σε κέντρα εκμάθησεως ξένων γλωσσών, στο σχολείο τους, από το πρωί ως το βράδυ. Είναι απάνθρωπο να τα πιέζουμε, γιατί στο τέλος θα έχουμε αντίθετα αποτελέσματα, κάτι δηλαδή που ήδη το αισθάνεται η ελλαδική κοινωνία».

Στελέχη του υπουργείου Παιδείας εξέφρασαν μάλιστα την απορία, «γιατί δημιουργήθηκε θόρυβος αφού δεν έκοψε κανένας το μάθημα των θρησκευτι-

κών. Απλώς, υπάρχει η σκέψη να μη συμπεριλαμβάνεται στη λίστα αυτών που θα εξετάζονται οι μαθητές στις πανελλήνιες». Τα ίδια στελέχη, δε, προσέθεσαν: «Το μάθημα των θρησκευτικών πρέπει να διδάσκεται για να προσφέρει ευρύτερες γνώσεις στον μαθητή, να του ανοίγει δρόμους πνευματικούς, να του δημιουργεί προβληματισμούς και να τον αποφορτίζει από την πίεση των άλλων μαθημάτων. Είναι ένα μάθημα ψυχωφελές και όχι «ανταγωνιστικό».

Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να είναι ως στόχος των θρησκευτικών η συγκέντρωση βαθμών, γιατί απομακρύνεται τότε το ίδιο το μάθημα από την πραγματική του διάσταση και το ρόλο που πρέπει να έχει μέσα στο εκπαιδευτικό σύνολο».

Από την πλευρά βέβαια της Εκκλησίας, υπάρχει η ένσταση «και σε τι θα εξετάζονται και με ποια κριτήρια θα κρίνονται όσοι επιθυμούν να φοιτήσουν στις Ανώτατες Θεολογικές Σχολές;». Εδώ, πράγματι, υπάρχει ένα πρόβλημα, το οποίο όμως και μελετάται από το υπουργείο, όπως πληροφορηθήκαμε από ειδικό εκπαιδευτικό σύμβουλο.

Αναβάθμιση

Πάντως, για το θέμα δεν έχει ληφθεί ακόμη καμία απόφαση. Ο υπουργός Παιδείας και θρησκευμάτων –όπως μάθαμε– μελετά προσωπικώς το σύνολο του προβλήματος, με γνώμονα την ποιότητα αναβάθμιση της Παιδείας σε συνδυασμό με το αίτημα της νεολαίας για αποφόρτιση του εκπαιδευτικού συστήματος, το οποίο έχει δημιουργήσει συνεχή ένταση, όχι μόνον στους μαθητές, αλλά και στις εκατοντάδες χιλιάδες των οικογενειών που έχουν παιδιά, «εν όψει της αναζητήσεως ενός καλύτερου μέλλοντος». Σύμφωνα πάντα με τις ίδιες πληροφορίες, ο κ. Ευθυμίου επιθυμεί την άμεση και ειλικρινή συνεργασία με την Εκκλησία, επάνω όμως σε πραγματικά θέματα επί των οποίων έχουν λόγο και οι δύο πλευρές.

Όπως μας είπαν από το περίβλλον του υπουργού, «το μαθημάτων θρησκευτικών, όχι μόνο δεν πρόκειται να περιοριστεί, αλλά, το αντίθετο, θα εκσυγχρονιστεί, ώστε να γίνει ακόμη πιο αγαπητό στους μαθητές. Και σε αυτήν την προσπάθεια αναβαθμίσεως του μαθήματος, ασφαλώς και θα ζητηθεί η συνεργασία της Εκκλησίας, η οποία όπως μας τόνισαν– δεν πρέπει να συνδέει τις καθαρά στρατηγικές επιλογές της κυβερνήσεως επί διαφόρων θεμάτων, με τη διάθεσή της για καλές σχέσεις και συνεργασία επί κοινών ζητημάτων μαζί της».